

Dringend nieuwe bestuursleden gezocht!!

Er heeft zich naar aanleiding van de oproep in de nieuwsbrief van oktober 1 kandidaat gemeld voor het voorzitterschap maar helaas heeft deze zich ook weer teruggetrokken. Naast de zoektocht naar een duo-secretaris zijn we dus ook nog zoekende naar een nieuwe voorzitter. Wij vragen wederom om eens goed na te denken of dit niet iets is voor u. We hebben een leuke vereniging en organiseren best veel voor onze leden maar met een uitgedund bestuur zal dit niet meer lukken en zal dit uiteindelijk ten kosten gaan van de vereniging en dat zou toch jammer zijn.

We hebben ondertussen al vele mensen die willen helpen tijdens activiteiten dus het bestuur kan besturen en het organiseren overlaten aan anderen maar zonder voorzitter en duo secretaris zal het niet lukken. We vragen een paar uurtjes per maand en met een voltallig bestuur hoeft het niet allemaal op 1 of 2 personen neer te komen maar kunnen we beter verdelen en zo kost het iedereen een paar uur per maand.

Denk er alstublieft over na en mocht u meer informatie willen hebben dan kunt u die altijd opvragen bij onze voorzitter of bij 1 van de andere bestuursleden.

Terugblik 54e NK Bloemschikken op 6 oktober j.l. in Nieuwegein.

En ... Nederlands kampioen is geworden: Hélène!

Angela Bink, Anja de Graaf, Hélène Emmen en Angela Snepvangers hebben onze afdeling vertegenwoordigd.

Via facebook konden we de dag allemaal volgen. De dames hadden prachtwerk afgeleverd.

En tot ieders grote verrassing werd Hélène Nederlands kampioen! Hélène, nogmaals gefeliciteerd! Geweldig!

Dames, dank voor jullie vertegenwoordiging! We hebben gehoord dat jullie het weer geweldig vonden om mee te doen!

Kijk ook een op: [Filmpje bloemschikken](#)

Hans Kramer

22 november lezing, 19.30 uur Prinsentuin College

Kwekerij De Hessenhof uit Ede informeert ons over de voortplanting op de traditionele manier ofwel hoe zouden vaste planten vermeerderd moeten worden.

Een 'echte' vaste plantenkwekerij wordt steeds unieker in ons land. Het zelf opkweken van planten, dus vanaf het eerste zaadje of stekje.

Dat zaadje komt bij De Hessenhof niet uit een pakje, maar wordt gewonnen van hun eigen moederplanten die ze, in de 25 jaar dat ze de kwekerij bestieren, zorgvuldig verzameld hebben en voortdurend op tuinwaarde controleren. Het kan dus nog steeds zo, kleinschalig weliswaar, maar op een evenwichtige manier.

Van de 5000 soorten vaste planten die in de moederplantentuin staan wordt ongeveer 25% gezaaid, 50% gestekt en 25% gedeeld.

Wat zijn de voor- en nadelen van de verschillende methodes? Heel belangrijk voor deze kwekerij is ook de veredeling van soorten. De Kerstroos is een specialiteit van hen. Dit wordt beslist geen wetenschappelijke voordracht, maar wel een praktisch verhaal over het wel en wee van de generatieve en vegetatieve vermeerdering van planten.

Bollenmanden vullen op 4 november bij de Intratuin, Terheijdensweg 296 in Breda van 10.00 uur tot 15.45 uur.

Intratuin en Groei & Bloei zullen u helpen om bloembollen, met verschillende bloeitijden, in laagjes in een mand te plaatsen. Als de ene bloembol is uitgebloeid, komt de volgende eraan.

Ook leuk om samen met uw kinderen of kleinkinderen nu al zo'n voorjaarsstuintje te maken.

De kosten zijn € 23.50. Dat is inclusief een mand, bollenmix naar keuze, potgrond, mos en drie viooltjes, zodat de mand nu al gezellig in de tuin of op het terras gezet kan worden.

De leden van Groei & Bloei krijgen aan de kassa 10 % korting op vertoon van de pas.

Om u op uw vrije zaterdag niet te laten wachten, kunt u nu al inschrijven voor een bepaalde tijd: 10.00, 11.00, 13.00 uur, 14.00 en 15.00 uur.

Aanmelden bij Meggie Laming: laming.meggie@gmail.com

U kunt zich ook aanmelden bij de Intratuin.

Tuinclub lezing door Marie-José Meertens op dinsdag 28 november om 19.30 uur

Prinsentuin college Breda

Marie-José is milieudeskundige en was voorheen werkzaam bij De Kleine Aarde. Zij leert ons dat je met composteren de kringloop in de natuur sluit en gebruik maakt van de materialen en dieren in je omgeving om de aarde gezond te maken en te houden. Natuurlijk zetten we met tuinieren de natuur naar onze hand. Het is ook belangrijk om de natuur een plek te geven, zoveel mogelijk soorten laten bestaan en helpen. Ruim niet te snel en te veel op, laat zaden staan, door een natuurlijk evenwicht in de tuin krijgen ziekten en plagen minder kans. Maak je gebruik van organische mest, dan voedt dit de plant via de bodem en er ontstaat bodemleven en een humuslaag. Dit in tegenstelling tot kunstmest, dat snel werkt, maar ook snel uitspoelt. Vooral op zand speelt dit een rol. Deze avond is gratis voor leden, bezoekers betalen €3,00 per persoon.

Nieuw bestuurslid

Ik wil mij even voorstellen, mijn naam is Antoinette Jense en ben in 1990 in Breda komen wonen vanwege het werk van mijn man.

Wij hadden een nieuwbouwwoning gekocht waarvan de tuin nog helemaal moest worden gecreëerd en ingericht. Daarom ben ik toendertijd ook lid geworden van Groei en Bloei. Ik heb heel wat jaartjes mee gelopen met allerlei activiteiten tot wij beiden in de VUT kwamen en een caravan aanschafte waarmee we een paar maanden per jaar erop uittrokken. Toen heb ik mijn lidmaatschap ook op gezegd, men moet altijd keuzes maken in het leven. In 2012 kwamen wij thuis van vakantie en is mijn man vervolgens ziek geworden. Vanaf dat moment heb ik mij weer geabonneerd op Groei en Bloei en mijzelf aangesloten bij de tuin- en

fotoclub. Afgelopen februari tijdens de jaarvergadering werden er mensen gevraagd om deel te nemen in het bestuur en daar ben ik op ingegaan en draai al zo'n half jaar met genoeg mee.

Kerst bloemschikken

Vrijdagavond 15 december a.s. van 19.00 tot 22.00 uur

Net als in 2016 gaan wij weer een gezellige workshop Kerst bloemschikken organiseren. De schikking houden we nog even geheim maar de dames van het bloemschikken zijn al druk aan het bedenken!!

Voor alle materialen en de ondergrond wordt gezorgd, u moet enkel een mesje en snoeschaartje meenemen!

De kosten zullen weer € 25,= zijn.

Er zal gezellige kerstmuziek, koffie/ thee met iets lekkers zijn en natuurlijk een drankje en hapje. Omdat zo'n avond organiseren, tijd kost, vragen wij u om u nu al op te geven bij:

Trees Koeken, telefoon 076 5613775 of email mjkoeken@casema.nl

Terugblik fietstocht.

Op zaterdag 23 september kwamen zo'n 60 leden naar fam. Havermans in Terheijden voor de jaarlijkse fietstocht van Groei & Bloei. Met bijna geen wind en veel zon was het een prachtige dag voor de fietstocht van 38 km. Na koffie met koek vertrokken we in groepjes van 2 tot 6 personen. Langs de put van Caron, over de Vrachelse Heide en langs het Wilhelminakanaal naar de Heilige Driehoek in Oosterhout. Een prachtig gebied met goede fietspaden. Verder naar Raamsdonk, waar we op de boerderij van Peter en Martijn Verschuren werden onthaald met broodjes, krentenbol en natuurlijk de appel. Iedereen zat daar zo van de zon te genieten dat het wel even duurde voordat men aan de tocht terug begon. Die leidde onder andere door het centrum van Geertruidenberg – echt iets om te bewonderen. Daarna via een aantal leuke weggetjes en straten naar Made en weer naar het startadres in Terheijden.

Bedankt Ben, Jan, Johan, Rien Riet en Trees voor deze prachtige dag.

Reis naar Normandië

Beste mensen,

We zijn voornemens om in 2018 een vijfdaagse reis naar Normandië te maken. De datum is van 21 t/m 25 juni. Ga met ons mee en ontdek de bijzondere tuinen, het mooie landschap en proef de sfeer van Frankrijk! Hopen op veel animo, wij zijn er klaar voor!

Op 20 december 2017 geeft GARDEN TOURS een presentatie over de reis. Tijdens deze avond is er ook de jaarlijkse kerstborrel en we verwachten een grote opkomst. Voor verdere informatie en details, zie de bijlage: [reisschema](#) en [aanmeld formulier](#)

Met vriendelijke groet, Reiscommissie Groei & Bloei

Herfst workshop bloemschikken voor kinderen

Op woensdagmiddag 15 november a.s. gaan we een herfststukje maken. Dit met dennenappels, bessen en andere herfstmaterialen.

De workshop, voor kinderen, is bij tuincentrum Life en Garden aan de Lage vaartkant 11 te Etten-Leur in samenwerking met Groei & Bloei Breda.

Het begint om 13.30 uur tot 15.30 uur.

De kosten zijn € 5,00 per persoon.

Aanmelden bij Trees Koeken. Email adres: mjkoeken@casema.nl

Vooruitblik December ...

Woensdagavond 6 december kerstavond tuincentrum Princenbosch

Vrijdagavond 15 december kerstworkshop bloemschikken

Woensdagavond 20 december presentatie buitenlandseries

Terugblik plantjesmarkt zaterdag 30 september 2017

Op zaterdag 30 september hebben we de plantjesbeurs gehouden bij de familie Braspenning-Poppelaars in Zundert.

Aardig wat opgekweekte plantjes zijn van eigenaar gewisseld maar ook de jam werd goed verkocht. Daarnaast werd er weer wat planten kennis gedeeld en kon men gezellig onder genot van koffie of thee met iets lekkers van gedachten wisselen. Een aantal mensen gingen naar huis met planten uit de verloting, die beschikbaar gesteld zijn door de standhouders. Het was wederom een gezellige ochtend en iedereen bedankt hiervoor.

Workshop mezenbollenhouder maken wilgentenen vlechten.

De winter is de meest aangewezen periode om vogels in je tuin te voederen. Ze hebben extra energie nodig om hun lichaamstemperatuur op peil te houden door vetrijke producten op te nemen. Vandaar dat we nu een mezenbolhouder gaan maken van wilgentenen zodat de vogels weten dat ze in jouw tuin een vaste plaats hebben om te smullen van de vetbollen. De workshop is op dinsdagavond 21 november a.s. en begint om 19.30 uur in het Prinsentuincollege,

Frankenthalerstraat te Breda.

De kosten zijn € 15,00 per persoon.

Opgeven per email bij Meggie Laming. E-mail: laming.meggie@gmail.com.

Deze avond wordt verzorgd door Leo Verschuren uit Made.

Lezing RotsTuinClub, Dinsdag 31 oktober 2017 19.30 uur (let op nu in lokaal 101)

Jos Ketelaars ging voor ons naar Macedonië

Jos is een bewonderaar van

vlinders, zeg maar een 'amateur-lepidopterist'. Hiervoor reist hij ook regelmatig en binnen de Nederlandse Rotsplanten Vereniging is hij ook geen onbekende. Tijdens zijn reizen maakt hij dan ook heel vaak foto's van de habitat waarin die vlinders leven en daarbij maakt hij bijzondere opnames van mooie en bijzondere alpiene planten. Dus Jos komt met enig regelmaat in de bergen en afgelopen jaar bezocht hij Macedonië.

In zijn lezing combineert hij flora en fauna ook met cultuur die hij in die landen ziet.

Hij laat ons dan ook prachtige close-upopnamen zien van niet alleen de rotsplanten maar ook van de vlinders op die planten.

Kortom leg die datum (**dinsdag 31 okt. 19.30 hr**) vast hebt in uw agenda. Echt een avond om te zien hoe Jos een reis beleeft en dat met u wil delen. Ook niet-leden van de RotsTuinClub kunnen deze lezing bijwonen. De kosten hiervan zijn € 3.50 p.p. U bent van harte welkom.

Ledenavond bij:

De Bosrand tuincentrum op 17 november a.s.

Plaats: Antwerpseweg 30A in Rijsbergen

Tijd: 19.00 tot 21.00 uur

De Bosrand heeft zijn tuincentrum dan helemaal omgetoverd in een winterse sfeer.

Er zal 20% korting gegeven worden op alle kerstartikelen en 10 % korting op overige artikelen, uitgezonderd acties, horeca, cadeaubonnen en boeken.

Een kopje koffie of thee is gratis maar er is ook een glühwein met een hapje!

De Bosrand heeft ons geadviseerd pas om 19.30 te komen, omdat ze ook open zijn voor hun eigen klanten.

Vergeet niet uw ledenpasje, want dat is uw toegangskaart!

Fotoclub G&B

Dit is de foto van de maand oktober

Gemaakt door Etty van der Sanden, elke maand wordt er tijdens de bespreking van de foto's die de leden ingeleverd hebben een foto van de maand gekozen. Er worden twee categorieën besproken "Thema" en "Vrij werk". Het thema was deze maand de vakantie opdracht beeld een speekwoord of gezegde uit in een serie van drie foto's. De foto's worden een week voor de bijeenkomst anoniem naar de leden gestuurd, die zij dan thuis beoordelen op compositie, techniek en onderwerp en benadering. Wil je er ook een keer bij zijn om te zien of de fotoclub ook voor jou iets kan betekenen kijk dan op de website www.fotoclubbreda.nl maar wacht niet te lang er is een maximum van 30 leden en dat is bijna bereikt.

Workshop jams en chutneys.

Tijd : 13 november van 19.30 tot ong. 22.00 uur

Plaats: Weidehek 119B in Breda.

Tijdens de lezing op 13 september jl. van ZoetZuur&Zout hebben zich een aantal leden aangegeven grote belangstelling te hebben voor deze extra workshop: jams en chutneys.

Deze workshop was niet opgenomen in het programmaboekje . Gelijk aan vorig jaar krijgt iedereen een hand-out met uitleg en de recepten en een potje met de verschillende op de avond gemaakte chutneys en jam/geleien mee naar huis.

Prijs is € 37,50 inclusief koffie of thee met iets lekkers en zullen wat chutneys e.d. geproefd kunnen worden.

Workshop woodburning / brandschilderen

Tijd: op 14 november en 28 november van 19.30 ur tot 21.30 uur

Plaats: Breda, wordt nog nader bekend gemaakt.

Je gaat onder begeleiding de basis leren van het brandschilderen. Dit wordt met een brander gedaan. Je kunt op hout, kurk en leer branden.

Na een korte oefening op houtstokjes, ga je op een houten voorwerp een eenvoudig werkstuk maken. Je kunt deze avond kiezen uit een theekistje, houten plankje, een houten spel maken, kerstversiering of op stokken plantennamen branden.

Als je zelf al een brander hebt, dan deze graag meenemen.

Als je aan het eind van de avond enthousiast bent geworden kan je de brander overnemen tegen kostprijs.

Kosten voor de avond zijn € 15,-

Kosten voor de avond inclusief de brander zijn € 28,50

Mocht je nadien belangstelling hebben om onder begeleiding grotere projecten te branden, is dat bespreekbaar.

Agenda

Welkom bij Sanders Pompoenen

Sanders Pompoenen en Exoten
Wendelnesseweg Oost 32
NL-5161 ZA Sprang-Capelle

Wij zijn gespecialiseerd in de teelt van exotische groenten uit China, Suriname, Thailand en de teelt van zo'n 200 verschillende pompoensoorten uit de gehele wereld.

Vele exotische groentegewassen worden hier gekweekt, **alles biologisch**.

Wat voorbeelden van onze groentes zijn Sopropo (bittergourde), Tseetgwa, Tonggwa, Sponskalebas (Luffa) en diverse andere komkommerachtigen.

Er worden hier al rond de 35 jaar pompoenen en diverse exoten gekweekt.

Wij hebben jaarlijks een vrij te bezoeken pompoenenshow van half augustus tot begin november. De precieze openingstijden kunt U telkens [hier](#) vinden.

Verder promoten wij het koken met onze producten. Zo hebben wij diverse [receptenboekjes en een CD-rom met pompoenrecepten](#) samengesteld. Ook verzorgen wij voor verenigingen zeer mooie en leerzame dia-avonden, [kijk hier](#) naar de mogelijkheden en kosten.

We hebben uit de diepvries pompoenblokjes (€1,50 à 500g) en kant-en-klaare pompoensoep (€3,95 per liter).

Tuinagenda

Vijg

De vijgenboom, *Ficus carica*, is al heel lang in cultuur. De vijg is namelijk één van de oudste door de mens geteelde vruchten. Reeds de Egyptenaren, Feniciërs en Romeinen zagen vijgen als voedsel, handelswaar of middel tegen verstopping. De bladeren van de vijgenboom zijn handvormig (soms met slechts vier of drie vingers) en werden al in het oude testament benoemd als bedekkers van de kuisheid van Adam en Eva. Ook in de Romeinse geschiedenis wordt de vijgenboom genoemd. De kribbe waarin Romus en Remulus zich bevonden zou zijn blijven hangen in de takken van een vijgenboom. Op deze plek is Rome gesticht.

Een vijgenboom produceert het best rijp fruit in warme omstandigheden. In de tropen kunnen wel drie oogsten per jaar plaatsvinden. In ons land staat de vijg het beste tegen een muur op het zuiden. Daar kan men twee oogsten verwachten waarvan er slechts één rijp wordt. De rijpe vruchten ontstaan in het jaar ervoor en overwinteren aan de boom als groene erwtjes. Als deze vrucht de kou overleeft, ontwikkelt hij zich tot een rijpe vijg in september. De tweede oogst ontwikkelt zich in het groeiseizoen, maar de vruchten zijn in de herfst nog groen. Ze dienen dan verwijderd te worden, zodat de energie wordt gericht op de ontwikkeling van de 'erwtjes'. Rijpe vijgen kunnen worden geoogst vanaf oktober. Rijpe vijgen bevatten sappig vruchtvlees en belangrijke voedingselementen.

Het plantengeslacht *Ficus* komt al duizenden jaren voor. Zij groeit voornamelijk in tropische en subtropische gebieden. Er is een enorme variëteit ontstaan.

De **snoei van de vijgenboom** hangt af van de vorm. Een waaivorm, bijvoorbeeld tegen een muur, heeft eerst een sterk gestel nodig. Dit bereik je door elk jaar in februari alle gesteltakken met de helft in te korten, totdat de hele muur bedekt is. Vanaf dan verwijder je in juni de top van de helft van de jonge scheuten. In november snoei je de helft van de takken die gedragen hebben terug op 5 centimeter.

Als je de vijgenboom zelfstandig in de tuin hebt staan, dan is het snoei patroon anders. Indien er nog geen stam is, ontwikkel je de eerste twee jaren een stam door in februari alle overige takken weg te snoeien. Het derde jaar snoei je in februari ongeveer de helft van de verlenging van iedere tak voor de helft weg tot op een naar buiten gerichte knop. In hierop volgende jaren is weinig snoei nodig. **Bescherm de vruchten** in de winter tegen vorst door of vitrage of paklinnen te spannen over de waaivorm van de vijg. De struikvorm kun je beschermen met stro op de vrucht en dit losjes vastbinden met repen vitrage. Verder bestaat het onderhoud van maart tot november uit opbinden van de takken en jonge bomen dienen regelmatig **water** te krijgen

ROZEN PLANTEN

De beste tijd om rozen met kale wortels te planten is eind oktober, november of februari-maart, mits het niet vriest! Rozen in pot kun je het hele jaar planten.

Zet rozen met kale wortels eerst een uur in een emmer water en plant de struik zo snel mogelijk na aanschaf. Maak een flink plantgat, 2x zo diep en breed al de kluit. Bij arme en slechte grond kun je het plantgat beter nog groter maken. Als de wortels langer zijn, maak het gat dan dieper. Verbeter voor het planten de grond met rozengrond en voeg eventueel mycorrhiza-schimmels toe voor een gezonde groei. Maak de grond los en meng alles goed door elkaar. Plant de roos zo diep dat het oculatiepunt (de verdikking boven de wortels) ongeveer 3 centimeter onder de grond komt. Vul het gat aan met de verbeterde grond en druk goed aan. Geef meteen ruim water. Plant je een stamroos, plaats dan een stevige stok en bind het stammetje hier aan vast.

VITAMINEN IN DE VENSTERBANK

Laat in de herfst is er nog wel iets te oogsten uit de moestuin. Prei, snijbiet, kolen, winterwortelen en knolselderij zijn groenten die goed tegen kou kunnen. Maar verse sla, dat lukt niet meer. Binnen kun je nog wel het een en ander kweken, zoals notensla of rucola (*Eruca sativa*).

Het blad van deze plant heeft een pittige, nootachtige smaak. Of laat de zaden van bijvoorbeeld alfalfa, klaver, radijs of taugé kiemen. Hiervoor zijn speciale bakjes te koop. Maar in **glazen potten** lukt het ook om gezonde en lekkere 'sprouts' te kweken. Ook heel lekker en gezond is tuinkers, dat doet het goed in een klein bakje met een mengsel van potgrond en scherp zand. Zaai vrij dik en zet het zaaibakje op een warme, lichte plek, bijvoorbeeld in de vensterbank. Keukenpapier of watten zijn ook geschikt om op te zaaien, maar drogen wel snel uit.

NAJAARSPLANTEN IN POT

In de herfst zijn veel mooie planten te koop. In ruime potten en schalen kun je diverse soortencombineren die mooie bloemen, bladeren of bessen hebben.

Mooi en **groenblijvend** is *Gaultheria* met z'n rode besjes. Ook met *Skimmia* 'Rubella', het lampenpoetsersgras (*Pennisetum*), *Viburnum*, hoge sedum en viooltjes kun je prachtige combinaties maken.

AFGEVALLEN BLADEREN

Het meeste blad is zo langzamerhand wel van de bomen gewaaid. Houd de paden in de tuin vrij van bladeren; bij vochtig weer kan het anders spekglad worden. Laat ook geen blad op het gazon liggen.

Ook groenblijvende vaste planten houden niet van zo'n verstikkende, vaak natte, laag bladeren. Strooi de opgeruimde bladeren uit **tussen** de planten. Het blad beschermt de planten tegen de vorst; de grond tegen uitdroging, en vormt een schuilplaats voor allerlei nuttige diertjes. En alsof dat allemaal niet genoeg is, voegt het na vertering voedsel toe aan de grond en verbetert het de structuur.

DRUIF SNOEIEN

Een druif kun je twee keer per jaar snoeien. In de zomer vormt de plant lange scheuten. In de winter, als het blad van de twijgen is gevallen, is de structuur van de struik goed zichtbaar.

Houd een paar stevige en lange gesteltakken aan, knip alle zijtakjes die hieruit ontspruiten terug tot op twee ogen. Op die zijtakjes zal de druif volgend voorjaar weer uitlopen. Het is aan te raden de druif **voor de kerst** te knippen. Bij later snoeien kunnen de takken gaan bloeden.